

Thailands 1:a huvudstad, Sukhothai

Under alla de år som jag har varit i Thailand så har jag alltid drömt om att åka till Sukhothai och nu i år så gick drömmen i uppfyllelse. Nu kunde jag äntligen förverkliga det genom May, som är min vän och taxidriver. Vi tog bilen och körde ner till Sukhothai vilket tog omkring 5 timmar.

Jag var i Sukhothai och det var en härlig upplevelse att se den gamla staden som var Thailands 1:a huvudstad på 1200-talet. Gamla Sukhothai har tagits upp på [UNESCO:s världslista](#). Den utgör en imponerande påminnelse om det antika kungariket som uppstod i början av 1200-talet, ur vad som tidigare var en avlägsen utpost i Khmer-riket (Kambodja).

I generationer har thailändska skolbarn fått lära sig hur *Ramkhamhaeng*, kung av *Sukhothai* från 1279 till omkring 1300, skapade ett idylliskt kungarike där det fanns fisk i vattnet, ris på fälten och där folk kunde handla fritt och kungen var upplyst, rättvis och lyssnade på folkets klagomål.

Kung *Ramkhamhaeng* besökte också Kina och tog med sig skickliga hantverkare därifrån, som sattes i arbete i *Sukhothai*. Det var kineserna som kallade Sukhothai för ”Siam”. Här användes ordet Siam, ett annat ord för Thailand, för första gången. Här skapades det thailändska alfabetet genom modernisering av det Sri Lankeiska skriftspråket.

Han är utan tvekan den store landsfadern som utvecklade det thailändska alfabetet och etablerade handel med andra länder, framför allt med Kina. Kungen introducerade Theravada-Buddhismen med hjälp av munkar från Sri Lanka och staden utvecklades till ett lärosäte där stor politisk, religiös och ekonomisk frihet rådde.

I slutet av 1300-talet var *Sukhothai* ett av de största centrumen för Buddhism i världen och dess storhetstid anses vara Thailands guldålder. Det var då den thailändska kulturen utvecklades. Från början kopierades det mesta av Khmererna (Kambodja) och monfolket (Burma). Konst och kultur blomstrade och den särarten stärktes med tiden.

Arkitekturen och den religiösa konsten anses vara den mest klassiska. Den thailändska versionen av Buddha-statyer utvecklades – han smalnade och blev mer graciös i sin framtoning. Jag köpte en Buddha där som var typiskt för den tiden. Den kallas för den ”gående Buddha”, de brukar vara av brons. Jag köpte en sådan – men ej av brons, den står vid mitt fönster.

Den gående Buddha representerar kanske när han skall stiga ner från *Tushita-himlen* eller att han hade besökt sin moder.

När jag går omkring i den vackra tempelstaden *Sukhothai* så kom jag på en sak och lägger här fram en egen teori: Jag tror att här blev även kvinnorna ordinerade som fullvärdiga munkar innan skriftspråket kom till. För det fanns ordinationer i Thailand under 1200-talet men att det sen försvann i slutet av 1200- och i början av 1300-talet när riket upplöstes. Det sägs ju att den kvinnliga ordinationen försvann omkring för 800 år sedan. Skulle vara intressant att veta vad *Dhammanada Bhikkhuni* har att säga om denna teori som jag har lagt fram.

Det finns många legender om *Ramkamhaeng*. Det berättas att kulturen var för denna tid ovanligt fredlig och härskarna milda. Ville man ha råd av kungen kunde man enligt legenden ringa i klockan utanför palatset så kom kungen personligen ut och delade med sig av sin visdom.

Världen runtom var tyvärr inte lika fredlig och efter kung *Ramkhamhanegs* död tilltog oroligheterna. År 1434 tvingades Sukhothai lämna över makten till **Ayutthaya** och därmed var den fridfulla epoken över.

Kung Mongkut/Rama IV

Hela historien om *Sukhothai*-tiden finns inristad på en sten som kung *Mongkut* sägs ha hittat 1833, då han fortfarande var munk. Han visade den sedan för Sir John Bowring, brittisk guvernör av Hongkong, som 1855 lyckades förhandla ett frihandelsavtal med Thailand (då Siam).

Inskriptionen på stenen sades vara det första exemplet på thailändskt skrift. Kung *Ramkhamhaeng* hade nämligen själv skapat det första thailändska alfabetet. Stenen finns nu på Nationalmuseet i Bangkok med en kopia i Sukhothai.

Det finns en del forskare/historiker som har ifrågasatt denna uppfattning. Det var ju då under en tid då landet vacklade (omkring 1809 till 1855) och behövde något som kunde väcka den nationalistiska känslan till liv för att landet inte skulle bli koloniserat av britterna eller någon annan nation.

Storbritannien och Frankrike befäste och lade sig under olika länder i Syd Ostasien men tack vare *Chulalongkorns* kloka politik (som han ärvt av sin far) och diplomati höll sdock kolonialmakterna vid stängen, även om delar av Laos ,Kambodja och Malackahalvön förlorades. Men Thailand (då Siam) var en av de få länderna (bara Japan) där man var fri och självständig.

Men det finns också många thailändare och andra som blir upprörda när någon hävdar att *Ramkhamhaengs* sten inte är äkta eller att han inte ens var en verklig historisk person. Men varesig inskriptionen på stenen verkligen skrevs av en kung som hette *Ramkhamhaneg*, eller om denne i själva verket var kung *Mongkults* alter ego (och bidrog till den Thailändska självständigheten på 1800-talet), så är *Sukhothai* ett historiskt minnesmärke av världsklass. Med eller utan *Ramkhamhaeng* hör de hemma på UNESCO:S Världsarvslista.

Wat Mahathat

Wat Mahathat, det mest imponerade tempelområdet, ligger inom bekvämt avstånd till vänster om ingången. Här tronar en gigantisk sittande Buddha över det som återstår av det andliga centrumet av riket *Sukhothai*. Under glansperioden fanns 200 *Chedier*. En *Chedi* är en klockformad byggnad som innehåller en relik – ett hårstrå från Buddha, askan efter en kung eller något liknande, de fungerar också som gravmonument.

De som fanns i *Wat Mahathat* var byggda i olika arkitektoniska stilar, flera med den karakteristiska lotusknoppspiran. Nära *Wat Mahathat* låg det kungliga palatset, men av det finns bara grunden kvar. Religiösa byggnader uppfördes i sten, vanliga hus och palats i trä, därför finns det inte många icke-religiösa byggnader kvar.

Det finns mycket att se och uppleva där. Det som fascinerade mig mest var två saker när jag besökte *Sukhothai* och *Wat Mahathat* var alla de risodlingar som omger *Sukhothai* och att man hade en Buddha som kallades för "Risets Buddha". Jag trodde att de bara fanns i norra Thailand men där hade jag fel.

Här kunde jag se två stående Buddhafigurer med båda armarna pekande mot marken, som betyder att man ber om regn. Risskörden är beroende av regn. Risets odlingscykel, som thailändarnas hälsa, välbefinnande och allmänna välfärd sedan urminnes tider varit beroende av, styrs av monsun-regnet.

Eftersom majoriteten av landets invånare är *chao na*, risbönder, kan man säga att monsunen reglerar hela livscykeln. Det återspeglas i många av den thailändska folktrons föreställningar och sedvänjor. Man måste visa risgudinnan (eller en Ande eller en Buddha) sin vördnad innan man brukar jorden, om man skall få en riklig skörd. Inom Shintoismen så kallas risgrynen för *Qi* och planteras under regnperioden för att bli havande. Det thailändska ordet för bevattning (*Chon prathan*) betyder "gåva (*Dana*) av vatten".

Visa respekt

När man besöker *Sukhothai* och *Wat Mahathat* så måste man komma ihåg att denna historiska park är Thailands vagna och själ och är högt respekterad så man bör klä sig därefter. Alla Buddhastatyer är heliga oavsett ålder och kondition.

För ett antal år sedan tog en grupp västerlänningar bilder på sig själva när de klängde, iförda shorts, på Buddha-statyns axlar. När bilderna framkallades i Bangkok och när personalen på fotofirman såg de respektlösa bilderna ringde de polisen. Turisterna arresterades och blev utslängda ur landet.

Det står klart och tydligt att man skall visa respekt och inte fotografera där det är förbjudet. Gör man det trots allt så har man sig själv att skylla om polisen kommer. Då får man böta och kan bli utvisade ur landet.

Man bör ha tillgång till bil och ha tid. För det är mycket att se och uppleva. Men det är det mödan värt.

En sak är säker: vi kommer tillbaka igen.

Källor

Britt –Marie Bergman – Resa i Thailand.

Bertil Litner/Susanna Asklöf – Thailand (mer än sol och stränder)

Thailand - Första klass reseguider.

Och naturligtvis min vän **May** som är min tolk/taxidriver. Vad skulle jag ha gjort utan henne?

Dietmar Dh. Kröhnert,

Den 8 – 10 april i *Sukhothai* 2011.

Den 24 maj.2011 så uppgraderade och granskade jag detta material och skrev det färdigt i Malmö.